

Visie op (opleiden) toetsen en kwalificeren van het NGS

01-03-2017 (NGS0398)

Inleiding en aanpak

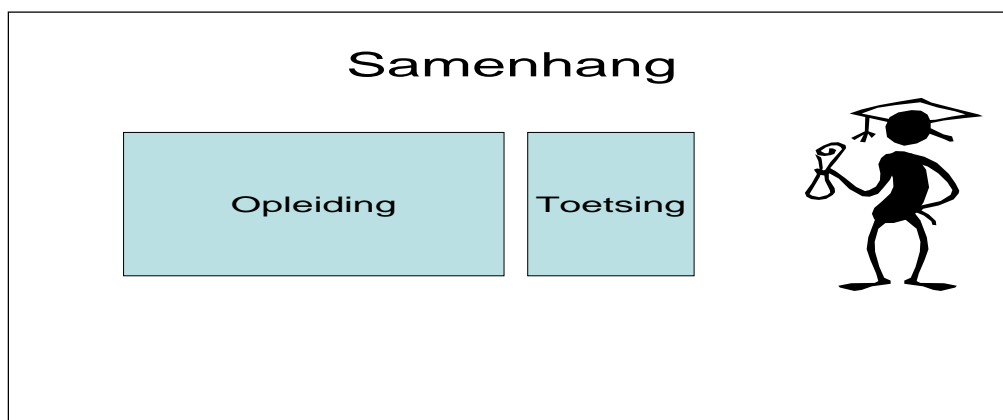
Op het gebied van de kwalificatie, toetsing en opleiding van de sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur werken verschillende instanties in Nederland naast elkaar. Voor het werkveld¹ en de cursisten is dit onduidelijk. Iedereen is gebaat bij uniformering door middel van een branchediploma met civiele waarde. Vandaar dat het NGS het initiatief heeft genomen tot een nadere afstemming. Het doel is het creëren van uniformiteit in toetsing en kwalificatie, bij voorkeur onder de vlag van één organisatie.

Besloten is om te starten met het formuleren van een visie op kwalificeren en toetsen en opleiden. Deze visie wordt door het NGS en ACE gezien als vertrekpunt voor verdere harmonisatie. Op basis van de gezamenlijk gedragen visie zijn criteria opgesteld waar kwalificatie, toetsing en opleiding aan dienen te voldoen. Het NGS wil aan de hand van de criteria vooralsnog eerst kritisch kijken naar de inrichting van de eigen kwalificatie en toetsing.

1. Samenhang tussen opleiden, toetsen en kwalificeren

De meest gangbare route naar een diploma is het volgen van een opleiding die wordt gevolgd door een toetsing (voorheen examen). Wie voor de toetsing slaagt, ontvangt het diploma als bewijs van de kwalificatie.

Bij de ontwikkeling van opleidingen en toetsen en bij de kwaliteitsborging daarvan wordt de omgekeerde weg bewandeld. Daar is het eerste ijkpunt het kwalificatieprofiel. Op basis daarvan wordt de toetsing vastgesteld. Ten slotte wordt gekeken naar de opleiding.

¹ De werkvelden van de sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur zijn deels verschillend. De sportmasseur werkt meestal in sportverenigingen. De sportzorgmasseur ook maar dan vaak in verenigingen waar op hoger niveau wordt gesport. De wellnessmasseur werkt in de wellnessbranche. Allen kunnen eigen praktijk hebben.
Bron: NGS kwalificatieprofielen 2014.

Het kwificatieprofiel beantwoordt de vraag: ‘Wat mag het werkveld verwachten van iemand die het diploma heeft gehaald?’ Hier betreft het dus de kwalificatieprofielen van de sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur.

De toetsing heeft betrekking op de vragen: hoe en door wie wordt vastgesteld dat iemand aan het kwalificatieprofiel voldoet en dus het diploma verdient.

De opleiding wordt ingericht op basis van de vraag: hoe leren cursisten te voldoen aan het kwalificatieprofiel?

2. Kwalificatieprofielen

De kwalificatieprofielen zijn het eerste waar overeenstemming over moet worden bereikt door de samenwerkende instanties (waaronder de brancheorganisaties). Per profiel (sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur) gaat het om een beschrijving van de werkomgeving, de verantwoordelijkheden en de werkzaamheden. De werkzaamheden worden uitgewerkt in beheersingscriteria.

3. Toetsing

De toetsing is het nagaan of de kandidaat voldoet aan de beheersingscriteria zoals beschreven in het kwalificatieprofiel. Om het voor de kandidaat en de beoordelaar concreter te maken worden de beheersingscriteria verder uitgewerkt door vermelding van de benodigde vakkennis, vakvaardigheden en attitudes (samen de toetstermen genoemd).

3.1 Praktijktoets

Bij de praktijktoets gaat het om het integraal toetsen van de vakkennis, vakvaardigheden en attitudes. De meest natuurlijke en duidelijke vorm van toetsen is het laten uitvoeren in de praktijk. De uitvoering kan op twee manieren worden beoordeeld: 1. op basis van aangeleverde bewijzen en 2. met een beoordelaar ter plekke. De twee vormen kunnen aanvullend op elkaar worden gebruikt. Deze vormen heten portfolio- en praktijkbeoordeling.

Bij de portfoliobeoordeling krijgt de beoordelaar een set met authentieke en verifieerbare bewijzen/resultaten waarmee de kandidaat aantoont de werkzaamheden zoals beschreven in het profiel te kunnen uitvoeren en dus aantoont aan de toetstermen te voldoen. De beoordelaar ziet de kandidaat dan niet zelf in de praktijk. De set met resultaten/bewijzen heet het portfolio². Het portfolio bevat ook zelfreflectie en feedback van gekwalificeerde praktijkbegeleiders.

Bij de praktijkbeoordeling toont de kandidaat de werkzaamheden, zoals beschreven in het profiel, in de praktijk. Het gaat om een reële praktijksituatie en dus niet om een rollenspel. Aan de praktijkbeoordeling wordt een kort reflectie-interview gekoppeld.

In het reflectie-interview vraagt de beoordelaar naar de verantwoording van de gekozen aanpak en kan worden ingegaan op situaties die zich niet hebben voorgedaan bij de praktijkbeoordeling.

² De beeldvorming rond het portfolio is vertroebeld. Hier gaat het niet om een dik dossier. In het portfolio zitten concrete bewijzen van in de praktijk uitgevoerde werkzaamheden, bijvoorbeeld een ingevuld cliëntendossier..

3.2 Kennistoets

'Kennen' is geen garantie voor 'kunnen'. Een aparte kennistoets wordt door de betrokken instanties als een mogelijk en aanvullend onderdeel van de toetsing gezien. Met een kennistoets kan worden nagegaan of de kandidaat over de vakkennis beschikt en deze weet toe te passen.

In de toetsdocumenten wordt exact vastgelegd hoe tot een beoordeling/uitslag wordt gekomen.

4. Opleiding

Cursisten kunnen door verschillende opleidingsinstituten worden voorbereid op de toetsing door het NGS.

Uiteraard doen de opleidende instanties er goed aan zich te richten op het kwalificatieprofiel en de toetstermen. Dat wil zeggen dat de cursisten leren om de handelingen van een sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur in de praktijk uit te voeren. Dit vraagt om reële ervaring door praktijkvorming en –begeleiding (stage). Des te meer en beter de praktijkopdrachten en leerstof zijn afgestemd op het handelen in de praktijk, des te effectiever en efficiënter de opleiding voor elke cursist.

5. Kwaliteitsborging

De kwaliteitsborging is gebaseerd op drie pijlers: gelegitimeerde kwalificatieprofielen, geformaliseerde toetsing en geaccrediteerde opleidingen.

De kwalificatieprofielen moeten worden onderschreven door de erkennende instanties. De instanties stellen gezamenlijk één toetsreglement op en één toetsingscommissie³ in.

Het toetsreglement heeft betrekking op de toetsing van alle kwalificaties. In het toetsreglement worden onder andere vastgelegd: de benoemingsprocedures en –criteria van de toetsingscommissie, de organisatie van de toetsing en de procedures voor bezwaar en beroep. De toetsingscommissie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de toetsing waaronder het aanwijzen van de beoordelaars en het vaststellen van de uitslag. De toetsingscommissie bewaakt de kwaliteit van de beoordelaars.

Naast toetsing en kwalificatie kan kwaliteitsborging op de opleiding plaatsvinden. Bij een positieve beoordeling wordt de opleiding geaccrediteerd⁴. Een accreditatie van de opleiding betekent onder andere dat er controle op de inhoud en opzet van de opleiding heeft plaatsgevonden. Op basis van het kwalificatieprofiel moet de opleiding praktijk- en functiegericht zijn. Naast het curriculum gaat het om zaken als de kwaliteit van docenten, de leermiddelen waaronder de praktijkopdrachten en de organisatie. Een (potentiële) cursist mag van een geaccrediteerde opleiding verwachten dat deze effectief en efficiënt opleidt tot de betreffende kwalificatie. Een opleiding kan zich in de markt onderscheiden met de accreditatie.

³ Vooral nog richt het NGS zich op de eigen kwaliteitsborging.

⁴ Bijvoorbeeld door het SCAS

Criteria voor kwalificatie, toetsing en opleiding

Op grond van de visie zijn criteria geformuleerd waar de kwalificatie en toetsing aan dienen te voldoen. Instanties die willen meewerken aan de uniformering van de kwalificatie en toetsing van de sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur onderschrijven de visie en de volgende, daarop gebaseerde, criteria.

1. De kwalificatieprofielen van de sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur zijn actueel en gelegitimeerd door de samenwerkende instanties (NGS, ACE).
2. De kwalificatieprofielen zijn leidend voor (de ontwikkeling van) de toetstermen.
3. In het toetsreglement zijn de overall geldende zaken vastgelegd zoals de instelling, taken en verantwoordelijkheid van de toetsingscommissie en de commissie van beroep.
4. De toetsing vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van de toetsingscommissie.
5. De toetsingscommissie stelt de toetsdocumenten met daarin de toetstermen vast voor de sportzorgmasseur, sportmasseur en wellnessmasseur.
6. De toetstermen zijn beschreven in handelingen en op hoofdlijnen uitgewerkt in vakkennis, -vaardigheden en -attitudes.
7. De toetsing geschiedt op basis van het handelen in de praktijk, door middel van een portfolio- en/of praktijkbeoordeling met een aanvullend reflectie-interview.
8. Een kennistoets gericht op bezitten en toepassen van vakkennis kan deel uitmaken van de toetsing.
9. De beoordelaars zijn naar oordeel van de toetsingscommissie bekwaam en bevoegd.
10. De criteria voor accreditatie zijn gebaseerd op een visie op leren en opleiden en sluiten aan op de visie op kwalificeren en toetsen.